

Memo

Aan : Pascal Ooms (SGP)
Van : Bregje Tettelaar- van Nunen
CC : College, raads- en commissieleden
Onderwerp : Beantwoording vragen gesteld per e-mail
Datum : 8 september 2022

Toelichting

Op 7 en 8 september 2022 heeft u via e-mail een aantal vragen gesteld:

1. Zou de reactie van advocaat de Lange en bijgevoegd juridisch advies [i.e. de second opinion die door één van de insprekers aan de raad is gestuurd] van commentaar worden voorzien?
2. Zouden jullie kunnen informeren wanneer het RIVM vragenlijstenonderzoek verwacht wordt?
3. Zouden jullie willen reageren op onderstaande en dit kunnen navragen?

Uit uw e-mail:

“Ik heb vandaag contact gezocht met de gemeente Midden-Groningen. Ik heb gesproken met een communicatie-medewerker.

Hij bevestigde dat er op dit moment twee problemen zijn:

- de overlast en gezondheidsrisico's vanwege het laagfrequent geluid;
- de overlast als gevolg van de toplichten op de molens.

Hij vertelde dat de regie van het windpark aldaar volledig bij het Rijk lag en dat gemeenten en inwoners samen hebben gestreden 'tegen' het windpark.

Dat heeft niet mogen baten, het enorme windpark staat er en er is overlast. De drie betrokken gemeenten daar staan achter de inwoners en dat betekent dat de gemeenten de overlast in feite erkennen en serieus nemen.

Maar de gemeenten kunnen er niets aan doen. Ze hebben geen middelen om in te grijpen.

M.b.t. de laag frequente geluiden hebben ze daar overigens een nulmeting gedaan (er is altijd laag frequent geluid) op drie plekken. Daardoor kunnen ze nu vaststellen dat er door het windpark extra laag frequent geluid is. Wellicht kunnen we hier ook eisen dat er een nulmeting wordt gedaan en vastleggen dat er geen extra laag frequent geluid mag komen?

De gemeente Houten zit in de unieke positie dat ze er wel wat aan kunnen doen. Het loont dus m.i. heel erg de moeite om met politiek bestuurders en gemeenteraadsleden van Midden-Groningen, Veendam en/of Oldambt te spreken. Wat zijn dan die problemen?

Ik begreep dat de gemeente Midden-Groningen coördineert.”

In dit memo vindt u het antwoord op deze vragen.

1.a. Reactie op de inspraak van advocaat De Lange

In zijn inspraakbijdrage benoemt advocaat De Lange zes punten. Deze volgen hieronder (kort samengevat) met daarbij onze reactie:

1. De aanvraag voldoet niet aan SMB-richtlijn. Eigen normen ontwikkelen mag niet.

De gemeente moet een nieuw besluit op de nog liggende vergunningaanvraag nemen, omdat met de kennis van nu het Activiteitenbesluit niet voldeed aan de SMB-richtlijn. De Raad van State heeft daarbij twee mogelijke oplossingen geschetst voor bevoegde gezagen: wachten op Rijksnormen of zelf normen stellen. Aan de onderbouwing van die eigen normen stelt de Raad van State een aantal voorwaarden. De normen die nu aan u voorgesteld zijn, zijn onderbouwd conform die voorwaarden en volgens een systematiek die vergelijkbaar is met een plan-MER-beoordeling. Er worden namelijk verschillende normen met elkaar vergeleken om zo tot de best passende norm te komen.

Voor het windpark zelf is een plan-MER niet aan de orde. Er zijn drie verschillende gradaties voor een MER en het hangt van de omvang van een windpark af welke gradatie van toepassing is:

1. Vormvrije mer-beoordeling (totaal vermogen tot 15 MW)
2. Mer-aanmeldnotitie (totaal vermogen vanaf 15MW & tot 20 turbines)
3. Plan-MER (20 of meer turbines)

Voor Windpark Goyerbrug is een mer-aanmeldnotitie gemaakt. Daarin kijk je vooral of er dusdanige milieu-effecten te verwachten zijn dat er toch een plan-MER gemaakt moet worden. De conclusie voor Windpark Goyerbrug is dat dat niet aan de orde is. Het college heeft met deze conclusie ingestemd (besluit mer-beoordeling; bijlage 2 bij het raadsvoorstel).

2. Het windpark maakt deel uit van de RES. Ook dat is een plan/programma in zin van SMB-richtlijn. Windpark Goyerbrug draagt bij aan de invulling van de RES. Het ontwerpbesluit voor Windpark Goyerbrug en de verklaring van geen bedenkingen zelf staan echter los van de RES. We moeten van de Raad van State een besluit nemen over de vergunningaanvraag uit 2019. Dat is van vóór de RES 1.0 U16. Of er voor de RES wel of geen strategische milieubeoordeling (MER) nodig is, neemt niet weg dat de gemeente een besluit moet nemen over Windpark Goyerbrug.

Overigens is de RES 1.0 niet MER-plichtig. De RES 2.0 is na het in werking treden van de Omgevingswet soms wel plan-MER plichtig. Zie voor uitgebreide informatie: <https://www.regionale-energiestrategie.nl/leefomgeving/planmerplicht/default.aspx>.

3. De besluitvorming voldoet niet aan het verdrag van Aarhus: inspraak moet mogelijk zijn op moment dat alle opties nog open staan. Er is geen inspraak geweest op de gemeentelijke en provinciale structuurvisies.

Het verdrag van Aarhus kent de drie pijlers: (i) toegang tot milieu-informatie voor burgers, (ii) deelname van burgers aan besluitvorming, (iii) toegang tot de rechter. In Nederland is hier wetgeving voor, onder andere de Algemene wet bestuursrecht. De Raad van State heeft eerder geoordeeld dat er geen grond bestaat voor het oordeel dat de nationale regelgeving geen correcte implementatie van het Verdrag van Aarhus vormt. De besluitvorming over Windpark Goyerbrug verloopt conform de wettelijke voorbereidingsprocedure. Daarmee voldoen we ook aan het Verdrag van Aarhus.

Ook de besluitvorming over de Structuurvisie Eiland van Schalkwijk en de Provinciale Structuurvisie is volgens de wettelijke kaders verlopen. Van beiden heeft eerst een ontwerp ter inzage gelegen waarop iedereen een zienswijze kon indienen. Daarnaast waren er reguliere inspraakmogelijkheden bij zowel de gemeenteraad (RTG) als Provinciale Staten.

4. Molenaarswoningen: zijn niet nodig; er is geen serieuze binding.

Voor het kunnen aanmerken van een bedrijfswoning bij een inrichting moet er sprake te zijn van voldoende functionele en organisatorische bindingen. Er is jurisprudentie over wanneer deze binding voldoende is en wanneer niet. De taken en verantwoordelijkheden van de molenaarswoningen en molenaars voldoen aan die eisen. In de stukken kunt u lezen wat die taken en verantwoordelijkheden precies inhouden.

5. In de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de plan-MER is onderzoek aangekondigd naar afstandsnormen van 2, 3 en 4x de tiphoogte. De woning van cliënten ligt binnen die afstandsnormen van Windpark Goyerbrug.

In de NRD staat beschreven hoe de plan-MER wordt uitgevoerd en welke aspecten daar wel en niet in meegenomen worden. Het klopt dat de genoemde afstandsnormen bekeken worden, maar er wordt ook onderzoek gedaan naar normen voor geluid en slagschaduw. Voor geluid worden bijvoorbeeld 37, 40, 43, 45, 47 en 50 dB Lden onderzocht, voor slagschaduw (naast de norm uit het Activiteitenbesluit) 0 uur, 6 en 16 uur slagschaduw per jaar.

De uitkomsten van de plan-MER moeten daarmee voor al die verschillende mogelijke normen voldoende informatie opleveren voor de Rijksoverheid om normen vast te stellen. Wat die normen zullen zijn, zowel qua type als qua hoogte, is nog niet te voorspellen.

6. U kunt vergunningsaanvraag afwijzen.

Dat is correct: u kunt besluiten om geen verklaring van geen bedenkingen af te geven. Net zoals een besluit om de vvgb wel af te geven, moet een dergelijk besluit worden voorzien van een ruimtelijke onderbouwing die aan de vereisten zoals gesteld door de Raad van State voldoet.

1.b. Reactie op de second opinion

Een inhoudelijke reactie op dit document is niet mogelijk zonder de informatie uit het advies van Van Benthem en Keulen van november 2021 en het advies van AKD Advocaten te gebruiken. Op die beide stukken is geheimhouding opgelegd en door uw raad bekrachtigd. Wij volstaan daarom hier met verwijzing naar die twee geheime stukken.

2. RIVM vragenlijstenonderzoek

Ik heb navraag gedaan bij de thematrekker windenergie van het Nationaal Programma (NP) RES. Daaruit volgt dat het RIVM opdracht heeft gekregen van het ministerie om een aantal onderzoeken te doen naar de gezondheidseffecten van windturbines. In dat kader is vooral van belang dat er een langjarig onderzoek komt, waarbij ook de gezondheidsbranche wordt betrokken. De resultaten van dat onderzoek laten nog een tijd op zich wachten. In 2023 zal het RIVM een update van hun literatuuronderzoek (wereldwijde literatuur) m.b.t. gezondheidseffecten windmolens uitbrengen. Dat is dan een update van hun onderzoek van 2020.

3. Reactie op de situatie bij Windpark N33 in Midden-Groningen

Ik heb vandaag contact gezocht met een beleidsmedewerker of andere inhoudelijk betrokkene bij gemeente Midden-Groningen. Helaas is er deze week niemand meer bereikbaar bij wie ik navraag kan doen over de situatie aldaar. Wel heb ik het signaal over het Windpark N33 ook voorgelegd aan de thematrekker windenergie van het Nationaal Programma (NP) RES. Daaruit begrijp ik dat er bij het Windpark N33 sprake is van een unieke situatie, waarin alle partijen ervan overtuigd zijn dat daar een oplossing moet komen.

Basisprobleem bij het Windpark N33 is dat dat als enige windpark in Nederland laagfrequent tonaal geluid uitstoot. Dat is vastgesteld in metingen. Van tonaal geluid is bekend dat dat hinder oplevert. Dat wordt door alle partijen onderkend. De bouwers van het windpark hebben actie ondernomen door aanpassingen te (laten) doen aan de software. Hierdoor zijn de klachten iets verminderd maar nog niet opgelost.

Rond Windpark N33 worden al enige tijd gesprekken gevoerd met omwonenden, gemeenten en de ontwikkelaar / windmolenleverancier. Er is afgelopen zomer zelfs een interventie geweest, waarbij Jesse Klaver de partijen weer aan tafel heeft gebracht. De uitkomsten waren niet naar tevredenheid van de omwonenden, die de ontwikkelaar/leverancier verwijten niks te doen. Dat is onterecht. Er zijn al diverse aanpassingen doorgevoerd, die daadwerkelijk tot vermindering van dat tonale geluid heeft geleid. Helaas is het nog niet volledig opgelost. Daar werken ze dus nog steeds aan.

Laagfrequent geluid is meegenomen in de stukken voor Windpark Goyerbrug. Er zijn geen onderzoeken die bewijzen dat laagfrequent geluid dé bron is van ervaren hinder bij windparken. Het gaat om het totale geluidsspectrum. Laagfrequent geluid is een klein deel van dat spectrum. Laagfrequent geluid wordt ook tegengegaan door de normen voor hoorbaar geluid in combinatie met de zogenoemde noise modes (die ook toegepast worden bij Windpark Goyerbrug). Noise modes zorgen dat de windmolen langzamer gaat draaien en daardoor ook minder geluid maakt, zowel laagfrequent als hoorbaar.

Bijlage(n): Geen